

**Міністерство культури та інформаційної політики України
КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРКЕСТРОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ»
кафедра оркестрових інструментів (струнні інструменти)**

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

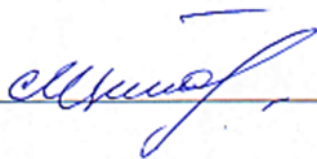
Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

Дніпро - 2024

Розробник: Цацин К.А. викладач кафедри «оркестрові інструменти»

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Вдосконалення оркестрової майстерності» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» 2024 / 2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»)

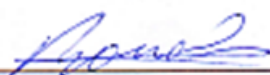
Гарант ОНП

Світлана ЦІТОВА

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Вдосконалення оркестрової майстерності» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «26» червня 2024 року).

Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Вдосконалення оркестрової майстерності» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри оркестрових інструментів КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «25» серпня 2024 року).

Завідувач кафедри

Сергій ГОРОВОЙ

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 8	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова навчальна дисципліна
Загальна кількість годин – 240	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1–2-й
Тижневих годин: аудиторних – 2	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр –1-й–4-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1 / 2,15	Рівень вищої освіти – другий	Індивідуальні заняття – 76 годин
Вид контролю –семестровий контроль, підсумкова атестація	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 164 годин

Дисципліна «Вдосконалення оркестрової майстерності» відіграє важливу роль в контексті вдосконалення оркестрової майстерності при вивченні вибіркової навчальної дисципліни циклу професійної та практичної підготовки здобувачами вищої освіти ступеню «Магістр». Програму укладено відповідно до завдань, які висувуються сучасним етапом розвитку вищої мистецької освіти в Україні. Відповідно до навчального плану, «Вдосконалення оркестрової майстерності» вивчається здобувачами протягом першого року навчання. Програмою передбачено 240 академічних годин, завершується курс заліком.

Дисципліна «Вдосконалення оркестрової майстерності» має практичну спрямованість. Її вивчення на кафедрі оркестрових інструментів реалізується на фундаменті практики колективного виконавства в симфонічному або камерному оркестрах.

У результаті освоєння програми навчальної дисципліни слухачі повинні знати основи творчої комунікації та вміти використовувати ці знання у колективному форматі особистої виконавської практики.

2.1. Мета курсу «Вдосконалення оркестрової майстерності»: Метою навчальної дисципліни є професійна підготовка музикантів, здатних на високому рівні проходити конкурсні випробування на заміщення вакантних посад артистів академічних оркестрових колективів.

Завдання навчальної дисципліни:

- практичне ознайомлення з симфонічними творами композиторів різних

епох, а також партіями з опер, оперет та балетів;

- детальне вивчення складних з технічної точки зору фрагментів;
- вдосконалення навичку читання з листа;
- вивчення особливостей виконання творів різних стилів.
- практичне ознайомлення особливостей виконання сольних оркестрових партій

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- стандартний оркестровий репертуар та оркестрові соло;
- специфіку, технічні нюанси оркестрового та ансамблевого виконавства;
- професійну термінологію, найбільш уживану в репетиційному процесі.

Вміти:

- працювати з оркестровою групою, прагнучи єдиної інтонації, тембру та характеру штриха;
- швидко опрацювати нотний текст, зокрема грамотно та доцільно добирати штрихи, аплікатуру;
- знаходити дієві шляхи подолання технічних труднощів у оркестрових партіях;
- взаємодіяти з колективом у процесі репетиційної та концертної діяльності.

2.3. Компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3.1. Загальні (ЗК):

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗП 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗП 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

2.3.2. Фахові компетенції (ФК):

ФК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

ФК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

2.4. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1 Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.

ПРН 2 Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

ПРН 3 Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 5 Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 6 Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно- категоріальним апаратом.

3. Список творів, рекомендованих для вивчення у класі оркестрової майстерності

Скрипка

Моцарт В.А.	Симфонія № 39
Моцарт В.А.	«Весілля Фігаро»
Моцарт В.А.	«Чарівна флейта»
Гайдн Й.	Симфонія № 45 «Прощальна»
Россіні Дж.	«Севільський цирульник»
Россіні Дж.	«Сорока-зłodійка»
Брамс Й.	«Академічна увертюра»
Бетховен Л.	Симфонія № 5
Бетховен Л.	Симфонія № 3
Берліоз Г.	Увертюра «Римський карнавал»
Бізе Ж.	«Арлезіанка» (Увертюра)
Вебер К.М.	«Евріанта» (Увертюра)
Бетховен Л.	Симфонія № 7
Бетховен Л.	Симфонія № 4
Бетховен Л.	Увертюра «Леонора»
Брамс Й.	Симфонія № 1
Брамс Й.	Варіації на тему Й. Гайдна
Мендельсон Ф.	«Сон у літню ніч»
Дворжак А.	Симфонія № 2
Штраус Й.	«Летюча миша»
Мендельсон Ф.	Симфонія № 4 «Італійська»
Ліст Ф.	Прелюди
Сметана Б.	«Продана наречена»
Дворжак А.	Симфонія № 4
Вебер К.М.	«Оберон»
Штраус Р.	«Тіль Уленшпігель»
Шуберт Ф.	Симфонія № 6
Шуман Р.	Симфонія № 2
Ліст Ф.	Фауст-симфонія

Брамс Й.
Сібеліус Я.
Штраус Р.
Малер Г.
Шенберг А.

Симфонія № 4
Симфонія № 2
«Дон Жуан»
Симфонія № 7
«Осяяна ніч»

Бетховен Л.
Берліоз Г.
Верді Дж.
Верді Дж.
Верді Дж.
Верді Дж.
Бізе Ж.
Вагнер Р.
Вагнер Р.
Россіні Дж.
Мендельсон Ф.

Альт

Симфонія №9
«Фантастична симфонія»
«Бал-маскарад»
«Аїда»
«Отелло»
«Трубадур»
«Кармен»
«Лоенгрін»
«Тангейзер»
«Севільський цирульник»
«Сон у літню ніч»

Гайдн Й.
Моцарт В.А.
Гайдн Й.
Моцарт В.А.
Моцарт В.А.
Россіні Дж.
Бізе Ж.
Моцарт В.А.
Бетховен Л.
Бетховен Л.
Бізе Ж.
Бетховен Л.
Мендельсон Ф.
Глінка М.І.
Берліоз Г.
Верді Дж.
Ліст Ф.
Брамс Й.
Мендельсон Ф.
Штраус Р.
Верді Дж.

Віолончель

Симфонія № 45 «Прощальна»
Маленька нічна серенада
Симфонія № 48 «Марія Терезія»
Симфонія № 39
Симфонія № 40
«Севільський цирульник»
«Кармен»
«Весілля Фігаро»
Концерт № 1 для фортепіано з оркестром
Симфонія № 3
«Кармен»
Симфонія № 5
«Італійська симфонія»
«Руслан і Людмила»
«Фантастична симфонія»
«Аїда»
Прелюди
Симфонія № 4
«Сон у літню ніч»
«Дон Жуан»
Реквієм

Моцарт В.А.
Моцарт В.А.
Моцарт В.А.
Моцарт В.А.
Гайдн Й.
Россіні Дж.
Россіні Дж.
Брамс Й.
Бетховен Л.
Бетховен Л.
Бетховен Л.
Бетховен Л.

Контрабас

Симфонія № 39
«Весілля Фігаро»
«Чарівна флейта»
Симфонія № 40
Симфонія № 45 «Прощальна»
«Севільський цирульник»
«Сорока-злодійка»
«Академічна увертюра»
«Егмонт»
Симфонія № 3
Симфонія № 5
Симфонія № 7

Бетховен Л.
Бетховен Л.
Берліоз Г.
Берліоз Г.
Вагнер Р.
Вагнер Р.
Бізе Ж.

Симфонія № 8
Симфонія № 9
«Фантастична симфонія»
Увертюра «Римський карнавал»
«Лоенгрін»
«Тангейзер»
«Кармен»

4. Структура навчальної дисципліни

I семестр	II семестр	III семестр	IV семестр
Семестровий контроль			Підсумкова атестація

5. Теми лекційних занять навчальним планом не передбачені

6. Теми лабораторних занять навчальним планом не передбачені

7. Теми індивідуальних занять навчальним планом не передбачені

6. Завдання до самостійної роботи

	Назва теми	Кількість годин
1	Робота над партіями симфонічних творів	50
2	Опрацювання творів написаних для соло з оркестром (твори-акомпанементи)	30
3	Ознайомлення з оркестровими партіями опер та балетів, а також творів кантатно-ораторіального жанру	35
4	Особливості виконання оркестрових соло	29
5	Робота над коректурою оркестрових партій (робота над штрихами)	20
	Всього	164

7. Індивідуальні завдання

1	Робота у групі над інтонаційно складними епізодами
---	--

2	Самостійний підбір аплікатури для заданого фрагменту
3	Виконавський аналіз заданого епізоду, підбір інструктивного матеріалу, що допоможе вирішити технологічні складнощі
4	Опрацювання оркестрового соло з точки зору художнього образу та драматургії
5	Підготовка сольної партії класичного концерту для виконання під час підсумкової атестації

8. Методи контролю

Поточний контроль: прослуховування епізодів вивчених оркестрових партій.

Семестровий контроль:

- виконання фрагментів партії з оркестровими складнощами, які були заздалегідь оговорені;
- перевірка навичок читання нот з листа.

Підсумкова атестація:

- виконання фрагментів партії з оркестровими складнощами, які були заздалегідь підготовлені
- виконання оркестрового соло на вибір: з симфонії, балету, опери, кантати тощо.

Схема нарахування балів

Поточний контроль та семестровий контроль здійснюється згідно шкали оцінювання (національна та ECTS).

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: прослуховування виконання програми, співбесіда (поточний контроль), екзамен наприкінці 2 семестру (підсумковий контроль).

Кафедрою оркестрових інструментів, на основі навчально-методичних рекомендацій 2021 року, встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей магістрантів з навчальної дисципліни:

Рівнева оцінка	Підстави для встановлення конкретної оцінки за виконану роботу, виявлені знання і вміння студента
Відмінно	(відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок) студент досконало володіє технікою, яка підпорядкована яскравому втіленню стилю, змісту та емоційно-образній сфері творів програми; демонструє великий діапазон звукових барв, відчуття форми, метро-ритмічної структури, розуміння особливостей фразування, артикуляції, вільне володіння штриховою технікою. Студенту притамані артистизм і яскравість виконання, акторська образність (для співаків),

	вишуканий смак, розвинуте відчуття ансамблю (при виконанні програми з концертмейстером), вільне використання засобів музичної виразності. Виконання відрізняє висока точність нота та чисте інтонування, володіння співацьким диханням (для вокалістів).
Дуже добре	(вище середнього рівня з кількома помилками) студент демонструє високий рівень складності програми; зріле, переконливе виконавське мислення та розуміння стилю; високу стабільність виконання; органічний та сформований артистизм.
Добре	(в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок) відповідна до стилю і змісту твору інтонаційна образність, емоційність; ритмічна організованість і дисципліна; відсутність текстових помилок; стрій та необхідні мінімальні якості виконання. Виступ має певні недоліки, наприклад: недостатня переконливість передачі змісту або художньо-образної сфери твору; техніка задовільна, але недостатньо підпорядкована художнім особливостям твору; мають місце певні недоліки інтонації, метро-ритму, тощо; виконання недосконале у відношенні форми та деталей твору.
Задовільно	(непогано, але зі значною кількістю недоліків) в цілому достатньо стабільна якість виконання, швидка реакція на помилки, яка допомагає контролювати виконання, точний ритм, темп відповідає композиторським вимогам, відчутне почуття форми та деталей твору. Присутнє неякісне звуковидобування та непродумане фразування, хитка інтонація.
Достатньо	(виконання задовольняє мінімальним критеріям) студент має формальне, непереконливе виконавське мислення та розуміння стилю, недосконалу технічну майстерність. Стабільність виконання часткова, рівень складності програми середній. Технічна майстерність недосконала, невиразний артистизм.
Незадовільно	(з можливістю повторного складання) програма виконується недостатньо стабільно, з великою кількістю помилок, зупинками. Незадовільний стан слухового контролю, нечисте інтонування, неточний ритм, нестабільний пульс. Технічна база не відповідає рівню складності творів. Студент не вміє відтворити художній зміст твору.
Недостатньо	(з обов'язковим повторним курсом) Студент не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичну роботу. неспроможність виконати програму. Слабо виражене знання музичного тексту. Мінімальні технічні навички.

10. Рекомендована література

1. Ларічева І. Про розвиток дніпровської струнно-смичкової школи ХХ – початку ХХІ століття в контексті музичної педагогіки. *Humanitarium*. 2019. Том 45, Вип. 2. С. 64–72.
2. Пляченко Т.М. Підготовка майбутнього вчителя музики до роботи з учнівськими оркестрами та інструментальними ансамблями : [монографія]. Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2010. 428 с.
3. Хащеватська С. С. Інструментознавство. Підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III–IV рівнів акредитації. Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. 256 с.
4. Шумська О. О. Теорія і методика ансамблевого виконавства / Шумська О. О., Олешко В.Л., Олешко Т.Є. Харків, ХГПА, 2020. 108 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: електронні ресурси. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
2. Україніка наукова: національна реферативна база. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>
3. Index Copernicus. URL: <http://journals.indexcopernicus.com/>
4. Scopus: база даних. URL: <https://www.scopus.com/>
5. Web of Science: база даних. URL: <https://web.archive.org/>